

Inga Petrikonyte

Medicininii atliekų tvarkymo aspektai Lietuvoje

Santrauka

Darbo tikslas - išanalizuoti medicininių atliekų tvarkymo teisinius reikalavimus ir esamą jų tvarkymo padėtį Lietuvoje. Reikšmingiausias teisės aktas medicininių atliekų tvarkyme yra Lietuvos higienos norma HN 66:2008 „Medicininii atliekų tvarkymo saugos reikalavimai“. kurioje nustatyti konkretūs reikalavimai, nurodantys kaip išvengti medicininių atliekų neigiamo poveikio aplinkai bei žmonių sveikatai. Tačiau joje neregamentuojama vieninga medicininių atliekų tvarkymo sistema visose asmens sveikatos priežiūros įstaigose. Lietuvos pagrindiniai teisiniai reikalavimai prilyginti Europos Sąjungos direktyvoms 2006/12/EB dėl atliekų ir 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų. Būtina LR teisės aktus papildyti tais direktyvų punktais, kurie liko neįtraukti ir konkrečiai įrašyti:

- kad atliekos būtų panaudotos ar pašalintos nesukeliant pavojaus vandeniui, orui, dirvožemiui, augalams ir gyvūnams; nesukeliant triukšmo ar kvapų; nedarant ar nesukeliant neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ar ypatingai svarbioms vietovėms;
- LR Atliekų tvarkymo įstatyme ir LR Atliekų tvarkymo taisyklėse, kad valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad surenkamos atliekos būtų tinkamai supakuotos ir paženklintos pagal galiojančius tarptautinius ir Bendrijos standartus.

Lietuvos medicininių atliekų tvarkymo raida yra panaši į išsivysčiusiose užsienio valstybėse vykusią raidą. Dabartiniu metu Lietuvoje medicininės atliekas degina tik specializuoti jų deginimo įrenginiai, tam tikrose ligoninėse naudojamos alternatyvios deginimui technologijos. Lietuvoje nėra vieningos medicininių atliekų tvarkymo sistemos, todėl žmonių gydymo proceso atliekos, priklausomai nuo pačios ligoninės pasirinkto šalinimo metodo, tvarkomos nevienodai: infekuotos medicininės atliekos deginamos, dezinfekuojamos cheminėmis medžiagomis, mikrobangomis, autoklavuojamos ir po to šalinamos sąvartynuose; kūno dalys ir organai deginami, užkasami gydymo įstaigų teritorijose įrengtose išbetonuotose duobėse, laidojami kapinėse polietileno maišuose; aštrūs daiktai deginami, dezinfekuojami dezinfekcinėmis medžiagomis ir perdirbami; vienkartiniai medicininiai plastmasės gaminiai dezinfekuojami cheminėmis medžiagomis ir perdirbami arba deginami; pasenę vaistai sandėliuojami, po to deginami.